

specjalizacje trenerskie w sporcie niepełnosprawnych przy Wydziale Rehabilitacji Ruchowej AWF we Wrocławiu. Dotyczą one:

- piłki siatkowej rozgrywanej w pozycji stojącej i siedzącej,
- «piłek dźwiękowych» (rollball, torball, goalball),
- lekkoatletyki,
- pływania,
- podniesienie ciężarów w pozycji horyzontalnej,
- tenisa ziemnego.

Studenci uzyskują tytuł trenera II klasy w danej dyscyplinie sportu osób niepełnosprawnych.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ТРЕНЕРА У СПОРТІ НЕПОВНОСПРАВНИХ ОСІБ

ЄВГЕНІУШ БОЛАХ, МАРЕК ВОЖНЕВСЬКИЙ

Вроцлавська академія фізичного виховання (Польща)

ФОРМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ІНСТИТУТІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ТЕТЯНА КУРЧАБА

Львівський державний інститут фізичної культури

В українському суспільстві в сучасних умовах відбуваються значні соціальні, економічні та політичні зміни. Формування нової соціальної структури тісно пов'язане з процесами розвитку ринкових відносин та одного з елементів цих відносин - ринку праці.

Під впливом структурних та соціально-економічних змін в суспільстві ринок праці починає виконувати функції основного регулятора робочої сили, а також чинника якісної зміни соціальних груп населення. Це дозволить у недалекому майбутньому не тільки забезпечити повноцінну оцінку простої

людської спроможності до праці, але й стимулюватиме розвиток серед молодого покоління високої фахової кваліфікації - як основи суб'єктивних змін соціальної структури.

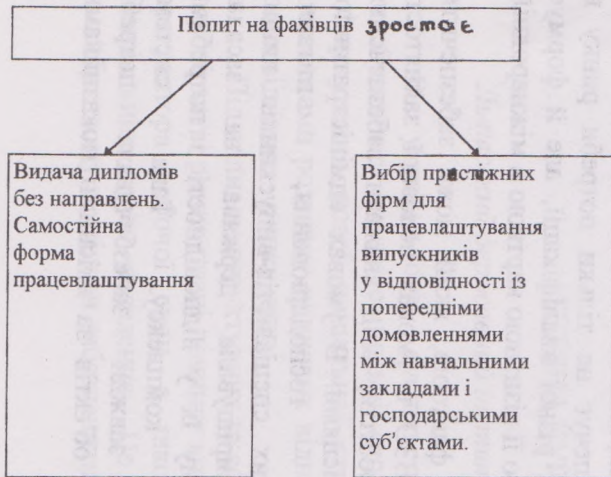
Нормальне функціонування ринку праці неможливе без формування відповідної системи організаційних, економічно-правових, соціальних заходів для ефективного використання та інституціонування нових соціально-структурних відносин.

На думку сучасних дослідників (Чернецького Ю.О., Згуровського М.З.) українське суспільство потребує формування структур, які будуть ефективно функціонувати в рамках незалежної держави. У світі загально визнаними є той факт, що один із ключових соціальних інститутів сучасного суспільства є вища школа, система вищої освіти. Забезпеченню її поступального розвитку, безперервного вдосконалення приділяється чимала увага.

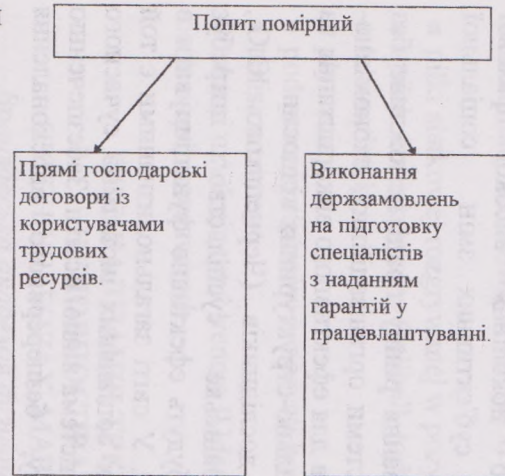
В країнах з ринковою економікою (США, Німеччина, Франція) освіта, як галузь національної економіки, має чіткий ринковий товарний характер. Основною продукцією освіти є підготовка спеціалістів у відповідності із попитом ринку. Разом з тим, як соціальна галузь, освіта є носієм і спадкоємцем культури нації, що забезпечує не тільки потреби ринку в робочій силі, спеціалістах різної кваліфікації, але й формує еліту держави, є своєрідною її візитною карткою в міжнародній системі розподілу праці.

Одним з важливих факторів, який може забезпечити престижність діяльності ВЗО в умовах неповної зайнятості населення, зростання безробіття, слід вважати забезпечення випускників робочими місцями. В умовах адміністративно-командної системи господарювання, питання працевлаштування молодих спеціалістів-випускників вищих навчальних закладів вирішувала держава на засадах централізованого розподілу їх у відповідності з потребами народно-господарського комплексу. Така система працевлаштування не завжди забезпечувала потреби виробничо-господарських об'єктів за якісними показниками,

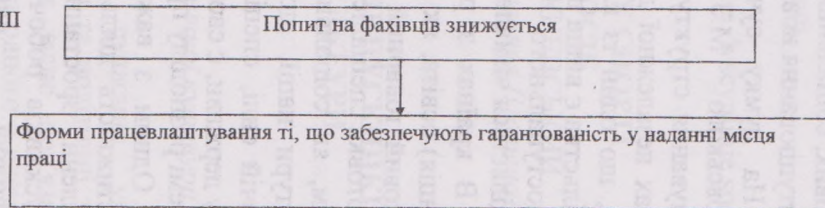
I

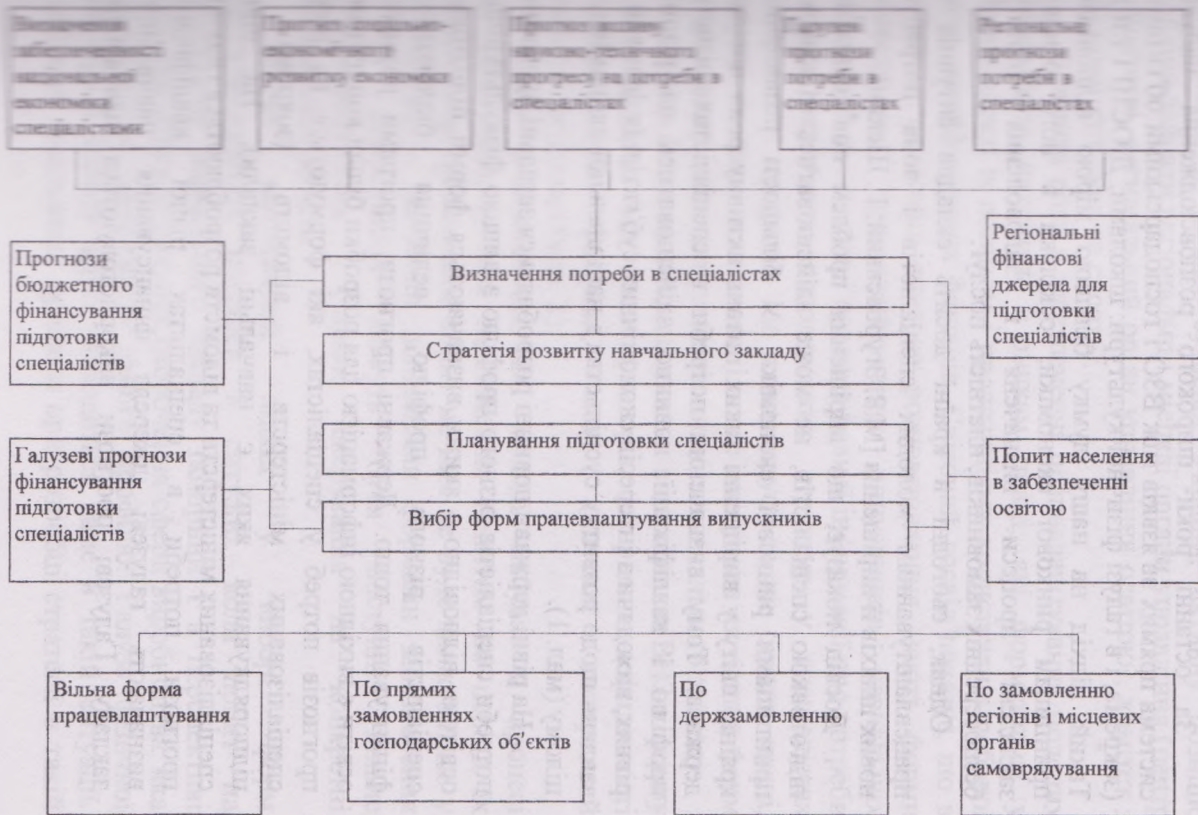

II

III

Мал. 1. Вплив і взаємозв'язок факторів на вибір форм працевлаштування випускників навчальних закладів

зокрема такими, як відповідність надісланих по розподілу молодих спеціалістів тим спеціальностям, які потрібні організаціям.

За останні роки широкого розповсюдження набула система прямих зв'язків між ВЗО і господарськими об'єктами (зокрема, і в галузі фізичної культури: школами, ДЮСШ і т.п.). Такий підхід на нашу думку більшою мірою відповідає принципам ринкової економіки, оскільки в його основу закладені процеси визначення і задоволення попиту безпосередніх замовників, платність послуг.

Однак, сьогодні в країні досить складна ситуація з працевлаштуванням молодих спеціалістів і вона потребує нових шляхів її вирішення [М.З. Згуровський; Г. Шекин].

Досвід показує, що вирішення проблем пов'язаних із підготовкою спеціалістів, не може здійснюватись тільки за принципами ринкової економіки. У більшості розвинених країнах світу у вирішенні таких питань активну роль посідає держава. Тому визначення потреби в спеціалістах різного профілю і кваліфікації повинно здійснюватись на різних рівнях, виходячи з інтересів економічних суб'єктів, їх функцій і завдань щодо розвитку суспільства і національної економіки в цілому (мал. 1).

На рівні держави повинні розроблятися загальні прогнози-потреби спеціалістів різного профілю з вищою фізкультурною освітою, відповідно з якими визначаються форми підготовки спеціалістів різного профілю, величина бюджетного фінансування тощо. Державні прогнози, програми розвитку освіти є вихідною інформацією для розробки більш конкретних прогнозів потреб у спеціалістах, які формуються на рівні спеціалізованих міністерств і відомств (зокрема у підпорядкування яких є навчальні заклади). На рівні спеціалізованих міністерств та відомств розробляються галузеві прогнози потреби в спеціалістах різної кваліфікації, визначають галузеві джерела фінансування навчального закладу. Галузеві прогнози використовуються навчальним

завкладом для визначення перспектив можливого працевлаштування своїх випускників.

У вирішенні проблем працевлаштування молодих спеціалістів, в умовах сучасної України, активну позицію повинні зайняти регіональні і місцеві органи управління (центр зайнятості, регіональний орган управління освітою, комітет з фізичної культури та спорту).

Важлива роль у забезпеченні працевлаштування молодих спеціалістів належить і ринкам праці, які формуються у відповідності із попитом і пропозиціями користувачів робочої сили, кваліфікованих фахівців. Світовий досвід показує, що в ринковій економіці широке розповсюдження мають форми самостійного працевлаштування випускників навчальних закладів. В цьому плані надання повної інформації про потреби певних виробничо-господарських структур у спеціалістах конкретного профілю, що концентрується на біржах праці, набуває важливого значення і може виступати як одна з форм працевлаштування випускників вищого навчального закладу.

Вибір форм працевлаштування випускників ВНЗ в першу чергу залежить від таких факторів, як рівень дефіцитності спеціальностей фахівців, яких випускає конкретний навчальний заклад (мал. 2).

Якщо спеціальності, які молодь набуває в процесі навчання, користується підвищеним попитом на період їх випуску і за прогнозами попит на них не буде знижуватись у перспективі - найбільш доцільними формами забезпечення роботи випускників можуть бути наступні: вільне працевлаштування і пряме скерування на конкретні господарські об'єкти.

Інший методичний підхід у виборі форм працевлаштування потрібен в ситуації, коли попит на спеціалістів навчального закладу помірний і в перспективі може знизитись за рахунок скорочення сфери виробництва, яка використовує спеціалістів даного профілю. Галузь фізичної культури і спорту зараз знаходиться саме в такій ситуації. Найбільш доцільними кроками при розробці стратегії в такій

ситуації є пошук шляхів підвищення якості підготовки спеціалістів, надання додаткових, більш поглиблених курсів навчання, залучення підприємств-користувачів трудових ресурсів (зокрема школи, ДЮСШ, оздоровчі заклади тощо) до вирішення спільних проблем стосовно конкретних вимог виробничо-господарських процесів. Найбільш доцільною формою працевлаштування випускників навчальних закладів є прямі господоговори із користувачами трудових ресурсів виконання держзамовлень на підготовку спеціалістів наданням гарантій у працевлаштуванні.

При виборі форм працевлаштування випускників тих спеціальностей, попит на які знижується і в перспективі не передбачається шляхів його підвищення, перевагу навчатися слід надавати тим, які забезпечують гарантованість у наданні місця праці.

Слід зауважити, що при вирішенні питань працевлаштування випускників ВЗО повинні використовуватися інформацію, яка поступає з центрів зайнятості, Міністерства освіти України, регіональних систем управління тощо, а також вести самостійні розрахунки.

Таким чином, в умовах становлення ринкових відносин в Україні вимальовується більш демократична система працевлаштування молодих спеціалістів, випускників ВЗО у відповідності з інтересами більшості користувачів трудових ресурсів.

New social structure form is closely connected with the market structure development, especially with one aspect of the structure - labour market.

Normal functioning of the labour market is impossible without a proper system of economic, juridical, social measures that would form a basis of its effectiveness.

One of the important factors to make higher educational institutions prestigious under the conditions of growing unemployment is providing the graduates with jobs.

Labour markets should be playing an important role in providing young specialists with jobs.